

Algemeen

In het jaarverslag 1988 meldden we, dat het Oefenboek en de cursus Kritisch Lezen in 1989 zouden worden uitgegeven. De uiteindelijke redactionele bewerking heeft echter zo lang geduurd, dat dit niet meer mogelijk was.

Over het algemeen was 1989 een jaar van voortborduren op lopende thema's. Na een oproep in *Huisarts en Wetenschap* meldde zich een onverwacht groot aantal belangstellenden. Een groepje van aanvankelijk acht huisartsen is in december begonnen met het bijwonen van speciale scholing en de CWO-vergaderingen.

Onderzoek

Lage-rugpijn

De veldwerkfase is eind 1989 afgesloten. Uiteraard kostte de follow-up van de patiënten ook in 1989 nog veel tijd. Nadat eind 1988 de laatste patiënt in het onderzoek naar het effect van oefentherapie bij acute lage-rugpijn was ingesloten, is de projectgroep in 1989 voornamelijk bezig geweest met het schonen van de zeer uitgebreide databestanden en het maken van een analyseplan. Het controleren van alle bestanden op fouten en onmogelijkheden kostte de onderzoekers meer tijd dan was verwacht. Gezien de omvang is dat ook niet echt verwonderlijk: van 471 patiënten zijn er vier vragenlijsten van huisartsconsulten, twaalf patiëntenvragenlijsten en van tweederde van het aantal patiënten tien vragenlijsten van de fysiotherapeuten.

In de loop van 1990 komen de eerste resultaten van dit grootscheepse onderzoek maar buiten.

Vaginale klachten in de huisartspraktijk

Het project Vaginale Klachten in de Huisartspraktijk is in november 1987 gestart. Twee CWO-leden voeren dit project uit binnen het Huisartsen Instituut en het EMGO Instituut van de Vrije Universiteit. In 1989 is de dataverzameling doorgedaan in 30 huisartspraktijken. Deze zal worden voortgezet tot augustus 1990.

Na de omvangrijke en tijdrovende datacleaning werden dit jaar de eerste analyses verrecht. De reductie van onderzoeksvariabelen en de constructie van de analysevariabelen werd in december afgerond.

In Amsterdam werden twee instructieavonden gehouden voor de deelnemende artsen en in Twente één. Het Vrouwengezondheidscentrum in Utrecht startte een bijzonder vruchtbare medewerking aan het onderzoek.

Ter gelegenheid van de inauguratie van Prof. dr. J.Th.M. van Eijk werd op 3 november 1989 een referaat gehouden over vaginale klachten zonder duidelijke diagnose. Op het congres van de International Society for Sexually Transmitted

Diseases Research werden in september in Kopenhagen twee posters gepresenteerd. Verder werd door de onderzoekers medewerking verleend aan een cursus onderzoeksmethodologie (clinical trials) en een cursus Kritisch lezen voor de opleiding epidemiologie van het EMGO.

Laboratoriumonderzoek

In dit onderzoek gebruikt een groep huisartsen in Twente sinds oktober 1988 een sterk gewijzigd aanvraagformulier voor laboratoriumtests. In april 1989 werd het veldwerk afgesloten. Zowel tijdens de NHG-referatendag als tijdens een symposium ter gelegenheid van de oratie van Prof. Van Eijk werd uit dit onderzoek verslag gedaan. Naar verwachting zal de rapportage in de loop van 1990 plaatsvinden.

Het onderzoek is ondergebracht bij het Huisartsen Instituut van de Vrije Universiteit. In aansluiting op dit onderzoek wordt het deelproject over diagnostiek uit de Nationale studie over ziekten en verrichtingen in de eerste lijn van het Nivel door deels dezelfde onderzoekers uitgevoerd.

Koemelkallergie

Als een van de nieuwe onderzoeken van de CWO is gestart met een literatuurverkenning naar koemelkallergie bij zuigelingen. Aanvankelijk was de interesse zeer breed. In de loop van het jaar heeft de vraagstelling zich verder toegespitst op de vraag of een 'niet-koemelk'-voeding effect heeft op darmkrampjes bij zuigelingen. Tezijntijd zal op deze verkenningen een daadwerkelijk onderzoek volgen.

Knieklachten

Door toetreding tot de CWO van een huisarts die samen met collega's al een pilot study deed naar het handelen van huisartsen bij meniscusklachten, is dit onderzoek ook in de CWO gekomen. Gaandeweg werd de vraagstelling toegespitst op het handelen bij acute knieklachten, omdat het begrip 'meniscuslaesie' in de huisartspraktijk maar moeilijk hard te maken is. Een groep Westfriese huisartsen is al bezig met registreren.

Scholing

Als vervolg op de in 1988 begonnen reeks scholingsdagen voor onderzoekers zijn in 1989 nog drie dagen georganiseerd: twee over analysetechnieken en een in samenwerking met Erik Hofmans over het schrijven van onderzoeksverslagen. De eigen scholing binnen de CWO-vergaderingen werd voornamelijk besteed aan het bespreken van theoretische artikelen over epidemiologie en kritisch lezen.

Het jaarlijks CWO weekend behandelde het

maken van vragenlijsten. Een groep onderzoekers uit de verschillende universitaire huisartseninstituten hield zich samen met CWO-leden bezig met het schaven aan vragenlijsten over het meten van onzekerheid bij huisartsen en het maken van patiëntendagboekjes bij Caraklachten.

Met de Referatenclub van het NHG werd een keer kritisch gelezen.

Advisering

Dit jaar heeft de CWO, ondanks een oproep in *Huisarts en Wetenschap*, geen nieuw onderzoek ter advisering aangeboden gekregen. Het is wellicht goed om in dit jaarverslag huisartsen nogmaals op de mogelijkheid te wijzen onderzoeksplannen door (leden van) de CWO te laten bekijken. De voorzitter van CWO vertegenwoordigde het NHG in de WAG van de SDH en in de begeleidingscommissie standaarden implementatie.

Artikelen en voordrachten

- Boeke AJP, Dekker JH. Vage vaginale klachten. Een onderzoek naar vaginale klachten van onbekende oorsprong. Voordracht symposium HIVU, 3 november 1989;
- Boeke AJP, Dekker JH. Chlamydia trachomatis and vaginal symptoms in general practice. Poster presentation with accompanying paper. ISSTDR-1989 congress, Copenhagen, 10-13 september 1989;
- Dekker JH. Study design of the clinical trial on bacterial vaginosis. Voordracht cursus 'Theory of epidemiologic research in extramural medicine' Bilthoven 20 januari 1989;
- Dekker JH. Protocol en analyse van het onderzoek naar vaginale klachten in de huisartspraktijk. Voordracht basiscursus epidemiologie. EMGO instituut, Amsterdam, 30 juni 1989;
- Dekker JH, Boeke AJP. Bacterial vaginosis in general practice. A randomized placebo controlled clinical trial with metronidazol and lactic acid. Poster presentation with accompanying paper. ISSTDR1989 congress, Copenhagen, 10-13 september 1989;
- Faas A. Continuïteit: rugpijn en werken, een intrigerend paar. Voordracht symposium HIVU, 3 november 1989;
- Zaat JOM. Invloed van een veranderd aanvraagformulier voor labbepalingen. Voordracht Referatendag NHG, 6 oktober 1989;
- Zaat JOM. Bang in het donker? Onzekerheid van huisartsen en laboratoriumdiagnostiek. Voordracht symposium HIVU, 3 november 1989;
- Zaat JOM. Invloed van een veranderd aan-

STANDAARDEN

vraagformulier op het aantal laboratorium bepalingen. Posterpresentatie Gezondheidszorg Onderzoeksdag, Utrecht, 19 december 1989.

Samenstelling

G. Rutten nam eind 1989 afscheid als lid van de CWO. Na zijn promotie is hij als hoofd van de afdeling standaarden part-time bij het NHG werkzaam. Een en ander was helaas in tijd niet meer goed te combineren. Ook H. Karsbergen en G. van Lieshout namen afscheid als lid. In de loop van 1989 trad W. Klaassen tot de CWO toe. G.J. Dinant, J. Hoevenaars, A. Knuistingh Neven, L. Veehof, J. Eckhardt en E. Boutens meldden zich eind 1989 als belangstellenden voor de CWO.

De samenstelling van de CWO per 31-12-189 is als volgt: J. de Haan, voorzitter, J. Zaat secretaris, mw. N. Blankenstein, A.J.P. Boeke, A.W. Chavannes, mw. J.H. Dekker, J. van Eijk, methodoloog/adviseur, A. Faas, J. Gubbels, statisticus/adviseur, W. Klaassen, W.G. van Loenen, P. Lucassen, G.J. Dinant, J. Hoevenaars, A. Knuistingh Neven, L. Veehof, J. Eckhardt en E. Boutens.

Joost Zaat,
secretaris

NHG-studiegroep 'Geschiedenis Huisarts en Huisartsgeneeskunde'

Enige tijd geleden heeft het NHG-bestuur een studiegroep ingesteld, met het doel de geschiedenis van de huisarts en de huisartsgeneeskunde te beschrijven. Deze voorlopige studiegroep verzoekt al diegenen – ook niet-huisartsen – die in dit onderwerp geïnteresseerd zijn en op een of andere manier een bijdrage willen/kunnen leveren aan de activiteiten van de studiegroep, zich aan te melden bij het secretariaat van de studiegroep, NHG-bureau, mw. J. Bladt, Wilhelminapark 45, Postbus 14006, 3508 SB Utrecht. Afhankelijk van de belangstelling en de inbreng zullen de te volgen werkwijze alsmede vorm en inhoud van de voorgenomen beschrijving nader worden bepaald.

De studiegroep bestaat voorlopig uit de volgende personen: dr. H.H.W. Hogerzeil, Utrecht, telefoon 030-517.510; dr. G.J. Bremer, Haren, telefoon 050-349.773; dr. W. Brouwer, Leimuiden telefoon 01721-7800; mw. dr. M.J.A. de Jonge, Voorburg, telefoon 070-327.6571; C.P. Schouwstra, arts, Almere, telefoon 03240-34.138, werk: 085 860273. Zij zijn gaarne bereid nadere informatie te verschaffen.

Gepubliceerd

- Diabetes Mellitus Type II (januari 1989);
- Orale Anticonceptie (februari 1989);
- De Verwijsbrief (maart 1989);
- (Dreigende) Miskraam (april 1989);
- Enkeldistorsie (mei-I 1989);
- Bereikbaarheid/Beschikbaarheid (mei-II 1989);
- Urineweginfecties (oktober 1989);
- Cervixuitstrijkjes (november 1989);
- Mammografie (januari 1990);
- Medische Verslaglegging (maart 1990);
- Schouderklachten (mei-I 1990);
- Otitis Media Acuta (mei-II 1990);
- Problematisch Alcoholgebruik (juni 1990).

Geautoriseerd

- Acute Keelpijn (juli 1990);

Becommentarieerd

- Oogheelkundige Diagnostiek (september 1990).

In ontwikkeling

- Perifeer Arterieel Vaatlijden (oktober 1990);
- Hartritme- en Geleidingsstoornissen I (november 1990);
- IUD (januari 1991);
- Cognitieve Stoornissen bij Bejaarden;
- Acne;
- Subfertiliteit;
- Ulcus Cruris;
- Hypertensie;
- Otitis Media met Effusie.

In voorbereiding

- Migraine;
- Vaginaal Bloedverlies;
- Herkenning en Diagnostiek CARA-patiënt;
- Behandeling en Begeleiding CARA-patiënt;
- Bloedonderzoek op Verzoek van de Huisarts;
- Verloskundige Inbreng van de Huisarts;
- Hartritmestoornissen (deel 2);
- Slaapstoornissen.

Op de rol

- Lage-Rugpijn;
- Knieklachten;
- TIA.

Stand van zaken

De planning van de standaarden is voor een deel afhankelijk van de voortgang in de werkgroepen die ze formuleren. Dat betekent dat elke maand opnieuw wordt vastgesteld in welk nummer van *Huisarts en Wetenschap* een bepaalde standaard naar verwachting zal worden gepubliceerd. In het kader is de toestand per 15 mei j.l. weergegeven.

Verschillende nieuwe onderwerpen zijn in behandeling genomen. Als u deelname aan een groep overweegt, wendt u dan tot de Afdeling Standaardenontwikkeling van het NHG of tot de directeur. Zie voor een nadere uitleg van de werkwijze van de groepen het novembernummer van de vorige jaargang (Stand van zaken).

Oproepen

- *Leden voor de werkgroepen standaarden-ontwikkeling*

Voor de volgende werkgroepen vragen wij geïnteresseerde en ter zake deskundige huisartsen om hun medewerking bij de ontwikkeling van standaarden:

- Vaginaal Bloedverlies;
- Herkenning en Diagnostiek CARA-patiënt;
- Behandeling en Begeleiding CARA-patiënt.

- *Geïnteresseerden in de commentaarfase*

Ter becommentariëring van de volgende concept-standaarden kunnen geïnteresseerde huisartsen zich aanmelden:

- Hartritme- en Geleidingsstoornissen;
- IUD.

Aanmeldingen: schriftelijk vóór 1 juli 1990, NHG-bureau, t.a.v. mw. A. Heessels, Postbus 14006, 3508 SB Utrecht.

Oproep

Kinderen van foute ouders

Het Nationaal Instituut van Zorg en Welzijn (NIZW) is doende een project te starten, gericht op de begeleiding van 'kinderen van foute ouders'. Voor de stuurgroep van dit project zoekt het NIZW een geïnteresseerde huisarts. Huisartsen met belangstelling kunnen contact opnemen met het NHG-bureau, drs. J.P.M. van der Voort, telefoon 030-516.741.